

Betänkande SOU 2021:30 Kampen om tiden – mer tid till lärande

Sammanfattning

Vi instämmer inte i förslaget att en skyldighet att erbjuda studietid ska införas. Vi anser istället att man bör avveckla statsbidraget för läxhjälp i grundskolan och att medlen från statsbidraget ska omfördelas till statsbidraget för likvärdig skola.

Vi anser att om en skyldighet att erbjuda studietid ska införas, bör konsekvenserna på kostnaderna för skolskjuts utredas närmare. Om en sådan utredning visar att kostnader för skolskjuts förväntas öka om förslaget genomförs, anser vi att kommunerna bör kompenseras för detta.

Vi instämmer inte i förslaget om att en skyldighet för huvudmännen att erbjuda lovskola på lov under läsåret ska införas. Vi anser istället att förslaget bör genomföras, med ändringen att kravet på antal timmar lovskola som huvudmännen är skyldiga att anordna fortsätter att vara sammanlagt 50 timmar. Vi anser även att lovskolans effekter bör fortsatt utredas.

Det är vår uppfattning att Skolverket har de senaste åren fått ett uppdrag att arbeta med riktade insatser efter varje huvudmans behov och förutsättningar. Vi anser att förslagen om studietid och lovskola går emot tanken med det uppdraget.

Avsnitt 6.7.1

Vi instämmer inte i förslaget.

I betänkandet verkar utredarna anse att det finns stöd för att läxhjälp och studietid har en positiv påverkan på elevernas kunskapsutveckling. Vi anser vid genomläsning av betänkandet att det inte verkar som om utredarna presenterar några klara belägg för detta i betänkandets huvudtext.

Vårt förslag

Vi anser att man inte bör genomföra förslaget om studietid.

Vi anser att man bör avveckla statsbidraget för läxhjälp i grundskolan och omfördela medlen från statsbidraget till statsbidraget för likvärdig skola. Detta för att ge huvudmännen bättre förutsättningar för att kunna stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen.

Ytterligare kommentar

Det är vår uppfattning att Skolverket har de senaste åren fått ett uppdrag att arbeta med riktade insatser efter varje huvudmans behov och förutsättningar. Vi anser att detta förslag går emot tanken med det uppdraget.

Avsnitt 13.5.1

I betänkandet framgår det att utredarna anser att ett införande av studietid, i enlighet med förslaget i avsnitt 6.7.1, inte skulle innebära några ökade kostnader för skolskjuts.

Vi delar inte denna bedömning.

Utredarna verkar anse att antalet elever med behov av skolskjuts blir oförändrat och att kostnaderna för skolskjuts därför blir oförändrade.

Vi anser att antalet elever med behov av skolskjuts kan öka och därmed att kostnaderna för skolskjuts kan öka.

En stor del av de elever som är tänkta att nyttja studietiden, nyttjar idag läxhjälp.

Juridiktjänsten Wisma Drafits skolledning svarade den 27 augusti 2021 följande på en fråga om elever har rätt till skolskjuts hem från läxhjälp:

”Frågan om rätt till skolskjuts efter läxhjälp är inte reglerad utan kärnfrågan blir som vi ser det om det täcks av uttrycket "utbildningen". Något entydigt svar på det har vi inte. Vissa kommuner beviljar skolskjuts efter läxhjälp förutsatt att behovet är styrkt som en förutsättning för att eleven ska klara av undervisningen. Läxhjälpen ska i dessa fall anses vara en del av elevens ordinarie schema. I frånvaro av uttrycklig reglering tycker vi detta verkar vara en rimlig lösning.”

Vi anser alltså att det verkar råda en viss osäkerhet kring om elever som använder läxhjälp, oavsett om läxhjälpen anses vara en del av elevens ordinarie schema eller inte, har rätt till skolskjuts till och från läxhjälpen.

Om det stämmer att det finns en viss osäkerhet bland kommunerna kan man tänka sig att vissa kommuner har beviljat skolskjuts till och från läxhjälp, medan andra inte har gjort det. Detta kan i sin tur innebära det kan finnas elever som väljer att inte nyttja sin skolskjuts för att istället gå på läxhjälp. Om det stämmer bör en förändring i enlighet med förslaget i betänkandet leda till att antalet elever i behov av skolskjuts, eller snarare att antalet skolskjutsresor, ökar vilket i sin tur borde leda till ökade kostnader för skolskjuts.

Även om antalet skolskjutsresor inte skulle öka i enlighet med ovanstående resonemang, anser vi att kostnaderna för skolskjuts borde öka om förslaget i betänkandet genomförs.

Införandet av studietid bör innebära att elever kommer att ha behov av skolskjuts hem från skolan vid fler olika tidpunkter än idag. Elever med rätt till skolskjuts och som nyttjar studietiden kan då behöva vänta längre på sin skolskjuts givet att skolskjutsen inte anpassas efter studietidens slut.

Om denna väntetid blir tillräcklig lång kan kommunerna behöva utöka eventuella skolbussars frekvens eller sätta in annan typ av skolskjuts för

eleverna som får vänta för länge. Detta borde i sin tur öka kommunernas kostnader för skolskjuts.

Om skolskjutsen anpassas efter studietidens slut, blir det istället motsvarande situation för elever med rätt till skolskjuts och som inte nyttjar studietiden.

Om elever har behov av skolskjuts hem vid allt fler olika tider, borde det även påverka möjligheten att anordna samåkning för skolskjuts elever. Detta borde öka kommunernas kostnader för skolskjuts, antingen genom gällande avtal eller genom framtida avtal då en minskad grad av samåkning borde, allt annat lika, påverka leverantörernas kostnader.

Vårt förslag

Vi anser att om förslaget om införandet av studietid ska genomföras, bör det utredas närmare vilka konsekvenser som detta får på kommunernas kostnader för skolskjuts.

Vi anser även att om en sådan utredning visar att genomförandet av förslaget skulle innebära att kommunernas kostnader för skolskjuts ökar, bör kommunerna kompenseras för detta.

Avsnitt 7.8.2

Vi instämmer inte i förslaget.

Det framgår av betänkandet att utredarna anser att det inte finns nog med underlag om lovskolans effekter för att vidga lovskolan till andra årskurser. Det framgår även att utredarna anser att det givet lärarbristen inte är klokt att utöka lovskolan till fler årskurser, då det inte finns nog med underlag om lovskolans effekter. Givet detta anser vi att man inte bör införa en skyldighet som innebär att den tid som huvudmannen är skyldig att erbjuda lovskola vidgas från sammanlagt 50 till 75 timmar.

I betänkandet verkar utredarna anse att det är bättre för eleverna med lovskola på lov under läsåret än med lovskola på lov under sommaren.

Vårt förslag

Vi anser att förslaget i betänkandet bör genomföras, men med ändringen att tiden som huvudmännen är skyldiga att erbjuda lovskola fortsätter att vara sammanlagt 50 timmar och att den inte vidgas till 75 timmar. Ett sådant förslag verkar uppnå utredarnas vilja att mer lovskola ska ske på lov under läsåret, men utan att man ökar tiden för en verksamhet vars effekter man ännu inte har tillräckligt med kunskap om.

Vi föreslår även att man bör fortsatt utreda lovskolans effekter på elevernas kunskapsutveckling och hur de elever som tack vare lovskolan uppnått behörighet till ett nationellt program sedan klarar sig i gymnasiet.

Ytterligare kommentar

Det är vår uppfattning att Skolverket har de senaste åren fått ett uppdrag att arbeta med riktade insatser efter varje huvudmans behov och förutsättningar. Vi anser att detta förslag går emot tanken med det uppdraget.

Beslutsfattare
John Steen
Förvaltningschef
Bildningsförvaltningen

Föredragande
Simon Tysell
Kvalitetssamordnare
Bildningsförvaltningen